

5

1195-1553. Διοικητικές και νοταριακές πράξεις. Αίγυπτος, Άκρα, Αμμόχωστος, Βαρκελώνη, Βενετία, Γένοβα, Λευκωσία, Παρίσι, Ρόδος, Ρώμη, Τορίνο, Χάνδακας [λ, ι, γ].

L. de Mas Latrie, *Histoire de l'île de Chypre sous le règne des princes de la maison de Lusignan*, τ. II, Paris 1852, σ. 39· σσ. 43-44· σσ. 51-58· σσ. 66-67· σσ. 89-91· σσ. 93-97· σσ. 102-110· σσ. 140-144· σσ. 150-158· σσ. 161-203· σ. 210· σσ. 228-237· σ. 248· σσ. 253-266· σσ. 285-286· σσ. 302-308· σ. 312· σσ. 358-366· σσ. 371-373· σσ. 376-378· σσ. 396-405· σσ. 416-425· σσ. 428-429· σσ. 434-436· σσ. 439-444· σσ. 454-455· σσ. 459-460· σσ. 466-471· σσ. 483-496· σσ. 498-504· σσ. 514-521· σσ. 523-525· τ. III, Paris 1855, σσ. 1-10· σσ. 15-16· σσ. 23-27· σσ. 30-66· σσ. 94-99· σσ. 102-114· σσ. 118-132· σσ. 144-148· σσ. 154-164· σσ. 166-181· σσ. 189-310⁹· σσ. 312-345· σσ. 348-435· σσ. 452-513· σσ. 515-518· σσ. 537-556· σσ. 598-614· σσ. 616-662· σσ. 669-677· σσ. 723-726· σσ. 737-746· σσ. 752-753· σσ. 767-769· σ. 778· σσ. 784-792· σσ. 794-799¹⁰.

ΔΙΓΛΩΣΣΗ¹¹ ΔΙΑΤΑΓΗ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ.

ΟΡΙΖΕΤΑΙ ΝΑ ΕΝΤΟΠΙΣΤΟΥΝ ΟΙ ΦΥΓΑΔΕΣ ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΙ ΚΑΙ ΕΙΤΕ ΝΑ ΟΔΗΓΗΘΟΥΝ ΣΤΗΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΕΙΤΕ ΝΑ ΑΠΟΔΟΘΟΥΝ ΣΤΟΥΣ ΚΥΡΙΟΥΣ ΤΟΥΣ

Λευκωσία 1468, 4 Μαρτίου

«*Nos fidèles et bien aimés. Nous vous mandons et nous ordonnons à toi [bailli de la secrète] qu'aussitôt la réception de notre ordonnance, tu fasses connaître par des crieurs publics à la ville, aux faubourgs, à tous les villages, aux monastères, et aux lieux où se trouvent des plantations de vigne ou des habitations, et en général à toute la contrée du pays: Que les civitains et paracivitains desdits villages et de leurs dépendances cherchent partout les hommes, les femmes et les enfants non originaires du pays où ils se trouvent et qui ne sont pas connus pour être éleftères; qu'ils les arrêtent, leur lient les mains derrière le dos et te les présentent Toi, tu auras soin de les envoyer à notre secrète, qui les*

9. Τα έγγραφα των σσ. 189-306 συνιστούν μία ιδιαίτερη αρχειακή σειρά, η οποία έχει επανεκδοθεί ανεξάρτητα στο J. Richard, T. Papadopoulos (eds), *Le Livre des Remembrance de la secrète du Royaume de Chypre (1468-1469)*, Nicosie 1983. Πρβλ. σχετ. λήμμα 352 του παρόντος.

10. Αρκετά από τα παραπάνω έγγραφα έχουν επαναδημοσιευτεί στο N. Coureas, C. Schabel (eds), *The Cartulary of the Cathedral of holy Wisdom of Nicosia*, Nicosia 1997 (πρβλ. λήμμα 4 του παρόντος). Για τα ελληνικά έγγραφα βλ. Παπαρρήγα-Αρτεμιάδη, Αρναούτογλου, Χατζάκης, *Περίγραμμα*, λήμμα 11γ.

11. Στα γαλλικά δηλαδή και τα ελληνικά.

examinera avec attention. S'ils sont véritablement nos serfs, il les punira et les enverra dans nos villages; mais s'ils appartiennent à d'autres, tu les puniras et les enverras à leurs maîtres. Et si les civitains et paracivitains laissent échapper les délinquants, ils payeront, chacun à notre chambre pour avoir failli à leur devoir, une amende pécuniaire de 25 ducats de négligence. De même, tout homme, de quelque état et de quelque nature qu'il soit, sachant où le coupable s'est caché ou s'est enfui, s'il ne le déclare pas, payera à notre chambre 25 ducats pour sa faute. Et dans quelques jours, nous enverrons un de nos fidèles et bien aimés serviteurs pour voir et examiner si lesdits civitains et paracivitains ont rempli leur devoir. Et se lui qui se trouvera en faute, sera soumis à la même amende que ci-dessus. Il faut que les civitains et les paracivitains examinant personnellement chaque individu de la manière susdite. Année, le 4 mars 1468 du Christ»¹².

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΟΥΛΟΠΑΡΟΙΚΟΥ
ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΓΙΝΕΙ ΜΟΝΑΧΟΣ ΕΝΑΝΤΙ 50 ΒΕΝΕΤΙΚΩΝ ΔΟΥΚΑΤΩΝ

Λευκωσία, 1468, 12 Απριλίου

«Le roi monseigneur manda la franchize de Savilli Thodorou tou Therianou serf dou cazal de saint Nicolas.

Sachés que le mardy, XII jour dou mois d'Avrill MCCCC LXVIII de Crist, nous, pour nous et pour nos hers, en la presence de partie de nos homes yci desous nommés, chevaliers courch, cc'est à savoir sire Johan Darais et sire Jeronimo Salviati, avons franchi et delivré Vassilis Thodorou tou Therianou, nostre serf dou casal de Saint Nicolas, o jour est a moine et s'apele papa Varneva, de tous liens de servage, chenage, auguaires, dimoins, apaut et de tout autre maniere de drotures que serfs paient ou sont usés ou acoustumés de faire ou de paier. Laquele franchise nous li avons fait pour ducas d'or veneciens de bon peis L, a besants VII le ducat, bailliés en la main de nostre bien amé et feaull sire Philippe Boustron, le segretain et ofecier dou nouvel ofice, pour la paie de l'escadre de Petro Davila. Et nous, pour nous et pour nos hers, en la presence de ladite courch, avons mis en sazine ledit Vasilli de ladite franchize par la maniere avant ditte et devizée. Pour ce vous mandons que ses nos presentes doiés faire atacher o livre des remembrances et as autres escritures de nostre segrete, et poursure et faire comme susdit est. Les susdis ducas L, que susdit, furent donnés à la main de Yani Blandiero, pour la paie de ladite scadre de Petro Davila. Donné à Nicossie, le susdit jour. Confermé»¹³.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΔΟΓΗ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ.

ΕΠΙΒΑΛΛΕΤΑΙ Η ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΤΩΝ ΑΣΣΙΖΩΝ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΓΑΛΛΙΚΑ ΣΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ

Βενετία, 1531, 2 Μαρτίου

«Andreas Griti, Dei gratia dux Venetiarum, et caetera, nobilibus et sapientibus viris Francisco Bragadeno, locumtenenti, et consiliariis Cypri, et successoribus suis, fidelibus, dilectis, salute et dilectionis affectum.

12. τ. III, σσ. 192-193.

13. τ. III, σσ. 269-270.

Così come prudentemente fu deliberà del mille quarto cento ottanta che li libri et conti di quella real camera non si havesseno a tenir in lingua francese, ma in italiana, cusì ne par conveniente si debba far delle leze di quel regno, lequal intendemo esser scritte in littera et lengua francese, con gran disturbo de l'animo vostro, perciochè accadendo adoperarle nelli juditii vostri, convenite riportarvi ad alcuni pochi che la sanno interpretare. Per tanto, vi commettemo cum il consiglio nostro di X et zonta, che debiate poner ogni accurata diligentia in far tradur le leze di quel regno, fidel et rectamente, in lingua et littera italiana, tenendo in la real lo archetypo et original autentico in lingua francese, insieme cum la traductione in lingua italiana, accio et de lì et de quì sè possi sempre scontrar il francse con la traduction italiana. Et ditte due copie in lingua francese e italiana drizzarete alli capi dil consiglio nostro di Diece, accio sè possi far imprimer la traductione dele leze di quell regno in lingua italiana, per satisfaction di quelli fidelissimi nostri.

Datae in nostro ducali palatio, die II Martii, indictione quarta. MDXXXI»¹⁴.

6

1204. Η διανομή των εδαφών της βυζαντινής αυτοκρατορίας από τους σταυροφόρους. Κωνσταντινούπολη [λ].

A. Carile, «Partitio Terrarum Imperii Romanie», *SV* 7 (1965), σσ. 217-222¹⁵.

7

1204-1299. Διοικητικές και νοταριακές πράξεις. Αδριανούπολη, Βενετία, Δυρράχιο, Κέρκυρα, Κρήτη, Κωνσταντινούπολη, Νεγροπόντε, Ι. Μ. Πάτμου, Ρόδος, Ρώμη, Σαπιέντζα, Ι. Μ. Σινά, Χάνδακας, Χανιά [λ, ι].

G. Tafel, G.-M. Thomas, *Urkunden zur älteren Handels und Staatgeschichte der Republik Venedig: mit besonderer Beziehung auf Byzanz und die Levante vom neunten bis zum Ausgang des fünfzehnten Jahrhunderts*, Βιέννη 1856, τ. I, σσ. 452-489, αρ. 121· σσ. 513-515, αρ. 123· σσ. 558-560, αρ. 154· σσ. 567-569, αρ. 157· σσ. 569-574, αρ. 159-160· τ. II, σσ. 4-8, αρ. 164· σσ. 11-13, αρ. 166· σσ. 15-19, αρ. 168-169· σσ. 34-35, αρ. 174· σσ. 37-52, αρ. 176-180· σσ. 52-53, αρ. 181· σσ. 55-59, αρ. 182¹⁶· σσ. 59-62, αρ. 183-184· σσ.

14. τ. III, σσ. 515-516 (I).

15. Επαναδημοσίευση στο Γάσπαρης, *Venetiae quasi alterum Byzantium*, σσ. 141-142, αρ. 1 (απόσπασμα). Πρβλ. σχετ. λήμμα 8 του παρόντος.

16. Τα έγγραφα των σσ. 55-59, αρ. 182· σσ. 97-100, αρ. 207· σσ. 129-136, αρ. 229· σσ. 146-150, αρ. 233· σσ. 180-183, αρ. 242· σσ. 210-213, αρ. 255 έχουν επαναδημοσιευτεί στο Γάσπαρης, *Venetiae quasi alterum Byzantium*, σσ. 142-144, αρ. 2· σσ. 144-146, αρ. 3· σσ. 146-147, αρ. 4· σσ.